

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

Met de Zesde Staatshervorming werden heel wat bevoegdheden van het federale beleidsniveau overgeheveld naar de gewesten en de gemeenschappen. Dit heeft ertoe geleid dat bestaande regelgeving werd herschreven of dat nieuwe regelgeving werd uitgewerkt. Om te vermijden dat hierdoor lacunes ontstaan of dat ongewenste effecten gegenereerd worden, sluiten de betrokken gewesten en gemeenschappen samenwerkingsakkoorden af.

Dit samenwerkingsakkoord heeft betrekking op de residentiële ouderenzorg inclusief dagverzorgingscentra en kortverblijf, de revalidatieziekenhuizen en ambulante revalidatiecentra, de psychiatrische verzorgingstehuizen en de initiatieven voor beschut wonen die overeenkomstig de Bijzondere Wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming voorheen vergoed werden door de federale overheid via de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Het uitgangspunt van het samenwerkingsakkoord is dat de burger geen hinder mag ondervinden van de Zesde Staatshervorming en er niet mag op achteruitgaan. Zeker voor bepaalde zeer gespecialiseerde zorg is het noodzakelijk dat hij overal in het land terecht kan en zeker is van vergoeding van de zorg. Om dit te garanderen is het noodzakelijk, dat in een overgangsfase de huidige manier van financiering blijft bestaan als een persoon met een zorgbehoefte een beroep doet op zorg in een andere deeltentiteit en dat de wederkerigheid gegarandeerd is.

De betrokken persoon zal in dat geval wel de administratieve procedure van de betrokken deeltentiteit moeten volgen. Maar hij kan verder een beroep doen op zorg, die gefinancierd wordt door de deeltentiteit die de voorziening of de verstrekker erkent.

Ondertussen wordt een monitoringssysteem uitgebouwd, zodat mogelijke financiële transfers en de omvang ervan zichtbaar worden. In een latere fase kan dan een onderbouwd samenwerkingsakkoord afgesloten worden, waarbij deeltentiteiten in de back office de kosten op zich nemen voor de kosten voor zorg van hun burgers die in een andere deeltentiteit worden opgenomen.

Belangrijk is ook dat een mechanisme wordt ingebouwd, waarbij de herziening van het huidige samenwerkingsakkoord mogelijk is. Hiertoe wordt ingeschreven dat het samenwerkingsakkoord kan gewijzigd worden met een samenwerkingsprotocol. Daar is uiteraard wel consensus bij alle betrokken partijen voor vereist. Voor de rechtszekerheid is het ook belangrijk dat gedurende een periode van 3 jaar geen enkele partij het samenwerkingsakkoord eenzijdig kan opzeggen. Er wordt wel een overlegstructuur voorzien die door elk van de partijen ad hoc kan worden bijeengeroepen.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1. Dit artikel bevat een opsomming van definities die verder gebruikt worden in het ontwerp van samenwerkingsakkoord.

Art. 2. In dit artikel wordt het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord vastgelegd. De verschillende sectoren die erdoor gevat worden, worden exhaustief opgesomd. De revalidatiecentra, vermeld in punt 2°, worden voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en de Franse Gemeenschap beschouwd als zowel ambulante revalidatiecentra als functionele revalidatiecentra.

Art. 3. Dit artikel bepaalt dat dit samenwerkingsakkoord van toepassing is op iedere inwoner van België en op elke persoon die rechten opent op basis van de Europese en internationale regelgeving.

Art. 4. Dit artikel legt de basisprincipes van dit samenwerkingsakkoord vast:

- continuïteit in de dienstverlening;
- rechtszekerheid.

Art. 5. De woonplaats van een inwoner van België zal – na afloop van een overgangsfase die beschreven wordt in artikel 6 en vanaf de inwerkingtreding van het uitvoeringakkoord vermeld in artikel 11 – bepalen welke deelentiteit zal instaan voor de financiering van de verstrekte zorg, ongeacht de plaats waar de zorg wordt verstrekt. Voor wie rechten opent op basis van de Europese en internationale regelgeving en zijn of haar woonplaats heeft in een andere lidstaat van de Europese Unie of van een andere staat die partij is bij de Europese Economische Ruimte of in Zwitserland is het criterium de exploitatiezetel van de werkgever van de persoon. Voor personen die gepensioneerd zijn en recht hebben op een Belgisch pensioen en wonen in een andere Lidstaat, is het de exploitatiezetel van de werkgever van de aanvrager waar hij werkte voor zijn pensioen.

Voor personen die hun woonplaats in België hebben, die gebruik hebben gemaakt van hun recht op vrij verkeer van werknemers, zoals gewaarborgd door het EU-recht, en waarvan de woonplaats zich bevindt in een andere deelentiteit dan deze waarin zij worden tewerkgesteld, bepaalt de woonplaats welke deelentiteit zal instaan voor de financiering van de verstrekte zorg, ongeacht de plaats waar de zorg wordt verstrekt. De Raad van State stelde in zijn advies dat er rekening gehouden moet worden met de bijzondere situatie van die personen in het licht van verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 „betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels“.

De Raad van State haalde in een advies van 28 juni 2018 met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende de instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 in kader van de gezinsbijslag echter het volgende aan:

“Het Hof zou met name kunnen vaststellen dat de gezinsbijslagen, ook gelet op de waarborg van artikel 23 van de Grondwet, in alle deelgebieden worden toegekend (zij het niet noodzakelijkerwijze op dezelfde wijze), zodat niet daadwerkelijk sprake kan zijn van een minder gunstige behandeling of van het verlies van socialezekerheidsvoordelen, wanneer een persoon onder een van de vier mogelijke gezinsbijslagsstelsels ressorteert.”¹

Aangezien de systemen met betrekking tot de financiering van zorg bij gebruik van zorgvoorzieningen van de verschillende deelentiteiten als evenwaardig beschouwd worden, wordt er geacht dat men niet kan spreken van een minder gunstige behandeling of van het verlies van socialezekerheidsvoordelen wanneer het criterium van woonplaats gehanteerd wordt voor personen die hun woonplaats in België hebben, die gebruik hebben gemaakt van hun recht op vrij verkeer van werknemers, zoals gewaarborgd door het EU-recht, en waarvan de woonplaats zich bevindt in een andere deelentiteit dan deze waarin zij worden tewerkgesteld.

¹ adv.RvS 62.943/VR van 28 juni 2018 over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap „houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de aanknopingsfactoren, het beheer van de lasten van het verleden, de gegevensuitwisseling inzake de gezinsbijslagen en de praktische regels betreffende de bevoegdheidsoverdracht tussen de kinderbijslagfondsen“, opmerking 7.2.1.

Op dat vlak verschilt de regelgeving met betrekking tot de zorg van de zorgverzekering, waarbij het Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof vaststelden dat er sprake was van een inbreuk op het Europees recht aangezien deze personen geen gebruik konden maken van de zorgverzekering. Een dergelijke zorgverzekering werd namelijk enkel in Vlaanderen aangeboden en er waren in de andere deelentiteiten van België geen gelijkwaardige systemen voorzien, wat wel zo is voor zorg.

Voor inwoners van het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad en voor voorzieningen erkend door de Franse Gemeenschap zal een samenwerkingsakkoord de principes van dit artikel verder concretiseren, aangezien in beide gevallen meerdere overheden bevoegd zijn in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Art. 6. Om te vermijden dat de continuïteit in de dienstverlening en de rechtszekerheid in het gedrang komen, wordt een overgangsfase ingesteld. In deze overgangsfase wordt afgeweken van het principe dat de woonplaats van een inwoner van België of de exploitatiezetel van de werkgever voor personen die niet in België wonen, bepaalt welke deelentiteit instaat voor de financiering van de verstrekte zorg. Het is integendeel de deelentiteit die de voorziening waar een inwoner van België verblijft, erkent, die instaat voor de financiering.

Zo zullen bijvoorbeeld de kosten voor zorg van een inwoner van Wallonië die zorg ontvangt van een voorziening uit Brussel ten laste zijn van de erkennende overheid in Brussel. De tegemoetkoming voor de verleende zorg wordt in een derde betalingsregeling aan de betrokken voorziening betaald.

Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming zullen wel de procedureregels van de betrokken deelentiteit moeten gevolgd worden.

In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad kunnen de inwoners van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad in de overgangsperiode gebruik maken van alle voorzieningen, onafhankelijk van de erkennende overheid, waarbij de kosten voor deze zorg ten laste van deze erkennende overheid komen.

Art. 7. De overgangsregeling is beperkt in de tijd en kan één keer stilzwijgend verlengd worden. Op basis van dit samenwerkingsakkoord kan de overgangsfase maximaal zes jaar duren. Daarna wordt het principe toegepast dat de woonplaats of de exploitatiezetel van de werkgever van de persoon, vermeld in artikel 5 §2, bepalend is voor de financiering van de zorg.

Art. 8. In de overgangsfase wordt de toekomstige wijze van financieren van deelentiteit overschrijdende zorg voorbereid. Daartoe wordt een monitoringssysteem opgezet, dat de financieringsstromen vanuit de verschillende deelentiteiten monitort.

Art. 9. Verdere praktische afspraken worden vastgelegd in een uitvoeringsakkoord.

Art. 10. Een eenzijdige opzegging van het akkoord kan niet. Er is consensus nodig om het samenwerkingsakkoord op te zeggen of aan te passen.

Art. 11. Dit artikel bepaalt wanneer het samenwerkingsakkoord in werking treedt. Artikel 5, §§1 en 2, kunnen pas in werking treden wanneer het samenwerkingsakkoord, vermeld in artikel 5, §3, in werking getreden is. Om die reden wordt er een uitvoeringsakkoord opgesteld dat de datum van de inwerkingtreding van artikel 5, §§1 en 2, zal bepalen.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN